

אלא, אמר רב חפרא: שהיתה דומה לככורכמא דרישקא במיניה למובחר שבמין הכרכום הגדל בגינה⁽⁶⁰⁾, וכשם שמין זה יפה משאר הבשמים, כך היתה היא יפה משאר הנשים,⁽⁶¹⁾ שנאמר 'כי תקרעי בפור', 'פור' הוא הכחול ששמים הנשים בעין, ו'תקרעי בפור' פירושו שעל ידי הכחול נראה קרע העין גדול יותר⁽⁶²⁾.

[גמרא זו טעונה ביאור, כמו שהקשו התוס' דמה עניינו של פסוק זה 'כי תקרעי בפור' ל'כורכמא דרישקא', ועי' בהערה⁽⁶³⁾].

רבי שמעון ברבי, איתילידא ליה ברתא נולדה לו בת הוה קא חלש דעתיה וחלשה דעתו, אמר ליה אבוה, הרי כשבאה בת רביה באה לעולם, אמר ליה בר קפרא תנחומין של הכל נחמך אבוך, [דתניא] אי אפשר לעולם

דכתיב [באיוב פרק מב פסוק יג] ויהי לו שבענה ארבעה עשר⁽⁵⁷⁾ בנים ושלוש בנות, ויקרא שם האחת ימימה ושם השנית קציעה ושם השלישית קרן הפוך'.

ומפרשת הגמרא את שמות בנות איוב: ימימה — שהיתה דומה ביפיה ליום. קציעה — שהיה ריחה נודף כקציעה⁽⁵⁸⁾ [מין בושם]. קרן הפוך — אמרי דבי רבי שילא שקרא לה כן, משום שדומה לקרנא דקרש לקרן של חיה הנקראת 'קרש' שקרניה שחורות.

ועל פירוש זה מחייבו עלה לגלגו במערבא, משום שהם סברו כי מי שדומה לקרנא דקרש — לקרנא היא. זהו חסרון ביופי ולא מעלה⁽⁵⁹⁾ —

57. עי' רש"י באיוב שם.

58. הקשה ה'בן יהוידע' דהלא כאן בא הכתוב לשבחם ביופי, ואילו הגמרא מפרשת שבא לשבחה על ריחה, ועוד הקשה שם דלא מצינו אדם שריח עורו כריח הבשמים. ולכן פירש דהוא לשון מליצה על היופי, שגם העומד מרחוק נהנה מיפיה כמו הנאת הריח שמריח למרחוק. ועיין שם עוד תוספת דברים.

59. מפני שיש בה כמה גוונים. רבינו גרשום.

60. רש"י על פי גירסת הב"ח.

61. הקשה הרש"ש מדוע לא פירשו דהיתה יפה כמו אבן הפוך, כמו שנאמר 'מרבין בפור אבניך' ופירש רש"י שהוא מין אבן טובה.

62. מבואר בגמרא שהקדוש ברוך הוא הכפיל את יופי בנות איוב, ועל שם יפיים קרא להם

שמות, וכתב המלבי"ם באיוב שם, דאף שהיו לו בנות אלו אף קודם שהוכפלו ביופי, מכל מקום לאחר שהוכפלו ביופי קרא להם שמות חדשים על שם יפיים. ועי' היטב בכל דברי המהרש"א כאן.

63. רש"י פירש ד'כורכמא דרישקא' היינו כרכום הגדל בגינה. והקשו התוס' אם כן מה עניינו של הפסוק 'תקרעי בפור עיניך' לכאן.

והתוס' גרסו 'ככוחלא דרישקא' והיינו כמו הצבע השחור של כורכום של נרד [מין צמח], ואף שהוא צבע שחור, מכל מקום דימו את בת איוב לצבע זה, דכשם שצבע זה מקרין ומאיר משאר צבע שחור, כך הייתה היא נאה משאר נשים. ומה שאיוב קרא לה 'קרן הפוך' הוא מלשון 'קרן עור פני משה', ולפי זה מבואר מה שהביאו מהפסוק 'תקרעי בפור עיניך'.